

Татарстан Республикасы
Аксубай муниципаль районы
Савруш авылы җирлеге
Башкарма комитет карары белән
№ 3 ; 24.04.2017 ел

КАГЫЙДӨ
ТР АКСУБАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ САВРУШ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ
ТЕРРИТОРИЯСЕН ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮ ҺӘМ КАРАП ТОТУ

1. Гомуми нигезләмәләр

- 1) 1.1. Аксубай муниципаль районы Савруш авыл җирлеге муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү һәм карап тоту кагыйдәләре (алга таба текст буенча - Кагыйдәләр) Россия Федерациясе Конституциясе, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 06.10.2003 ел, № 131-ФЗ Федераль законы, Татарстан Республикасы Конституциясе, «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» 28.07.2004 ел, № 45-ТРЗ Татарстан Республикасы Законы, Аксубай муниципаль районы Савруш авыл җирлеге Уставы нигезендә эшләнә.
- 2) 1.2. Әлеге кагыйдәләр, гамәлдәге законнар нигезендә, территорияләрне төзекләндерү һәм яшелләндерү, торак пунктлар территориясен чистарту һәм җыештыру тәртибен билгели һәм оештыру-хокукий формаларына карамастан, барлык физик һәм юридик затлар өчен дә мәҗбүри.
- 3) 1.3. Бу кагыйдәләрдә төшенчәләр кулланыла:
- 4) - территорияне төзекләндерү-инженерлык эзәрләү һәм куркынычсызлыкны тәмин итү, яшелләндерү, капламалар урнаштыру, яктырту, кече архитектура формалары һәм монументаль сәнгать объектларын урнаштыру буенча чаралар комплексы.
- 5) - территорияләрне җыештыру-житештерү һәм куллану калдыкларын, башка чүп-чарны, шулай ук халыкның экологик һәм санитар-эпидемиологик иминлеген тәмин итүгә һәм әйләнә-тирә мохитне саклауга юнәлтелгән башка чараларны җыю, чыгару белән бәйлә эшчәнлек төре;
- 6) - йорт хужасы-үзендә булган торак урыныннан файдаланучы физик (юридик) зат, яисә торак урыны милекчәсе яки вәкаләтле зат белән килешү (килешү) буенча: милекчә;
- 7) -якын – тирә территория-газоннар, кече формадагы архитектура объектлары һәм башка корылмалар булган, милек, аренда, даими (сроксыз) файдалану, гомерлек мирас итеп алынган җир кишәрлеге чигенә якын урнашкан территория.
- 8) Территорияләрнең тирә-юне чикләре, әгәр дә җир участогы шартнамәләре белән башкача билгеләнмәгән булса, җир кишәрлегеннән түләүсез сроклы файдалану, гомерлек мирас биләмәсе билгеләнә:
- 9) - ике яклы төзелешле урамнарда участок озынлыгы буенча, киңлеге буенча - урамның машина йөрү өлешенә кадәр;

10) - берьяклы төзелешле урамнарда биләп торган участокның озынлыгы буенча, ә киңлеге буенча-урамның бөтен киңлегенә, шул исәптән капма-каршы тротуар һәм тротуар артында 10 метр;

11) - сәнәгать оешмаларына, шулай ук торак микрорайоннарға, карьераларға, гаражларға, складларға һәм жир кишәрлекләренә юлларда, шул исәптән 10 метрлы яшел зонада;

12) - төзелеш майданнарында-төзелеш коймасыннан 15 метрдан ким булмаган территория бөтен периметр буенча;

13) - капитал булмаган сәүдә, жәмәгать туклануы һәм халыкка көнкүреш хезмәте күрсәтү объектлары өчен-10 метрдан да ким булмаган радиуста.

- гомуми файдаланудагы территория – аның янәшәсендәге территория һәм гомуми файдаланудагы башка территория (парклар, скверлар, роцалар, бакчалар, бульварлар, майданнар, урамнар һ. б.);

- яшел үсентеләрнең торгызу бәясе – Муниципаль милектә булган яшел үсентеләргә зыян китергән өчен түләнә торган, санкцияләнгән яшел үсентеләрне күчереп утыртканда яки сүткәндә, шулай ук аларның бозылуы яки юк ителүе өчен түләнә торган зыянны матди компенсацияләү;

- яшел үсентеләр – торак пунктлар территориясендә урнашкан агач, куак һәм үләнле үсемлекләр;

-калдыкларны вакытлыча саклау урыны - контейнер майданы, каты көнкүреш калдыкларын жыю өчен контейнерлар;

– калдыклар житештерүче-үз эшчәнлегенә нәтижәсендә физик яки юридик калдыклар;

- территорияне төзекләндерү элементлары-декоратив, техник, планлаштыру, конструктив жайланмалар, үсемлек компонентлары, төрле жиһазлар һәм бизәлешләр, кече архитектура формалары, капитал булмаган стационар булмаган корылмалар, тышкы реклама һәм төзекләндерүнең состав өлешләре буларак кулланыла торган мәгълүмат.

- ташланган транспорт чарасы – милекче тарафыннан алты ай һәм аннан күбрәк вакытка калдырылган транспорт чарасы аңа башка затлардан (ишекләр, кузов пыяла элементлары, кузовның башка элементлары, ябык ишекләр, ишекләрне бикләп булмау һ. б.) иреккә керү мөмкинлегеннән мөһрүм итә алмый (төшерелгән тәгәрмәчләр, тәгәрмәчләр яки башка конструктив детальләр булмау һ. б.), шулай ук билгеләнеше буенча файдалану мөмкин булмау билгеләре булган транспорт чарасы (төшерелгән тәгәрмәчләр, тәгәрмәчләр яки башка конструктив детальләр булмау һәм башкалар), һәм шул ук вакытта гомуми файдалану урыннарында (йорт яны территорияләрендә), транспорт чараларын (транспорт чараларын урнаштыру өчен махсус билгеләнгән урыннардан тыш) яисә транспорт чараларын урнаштыру өчен махсус билгеләнгән урыннарда (парковка урыннарында, машина кую урыннарында, түләүле машина кую урыннарында, гаражлардан яки техниканы саклау өчен билгеләнгән башка биналардан кала) озак вакыт (алты ай һәм аннан күбрәк) саклана торган һәм йөрергә, жәяүлеләр узарга, территорияне жыештырырга, автомашиналар йөрергә комачаулый торган ашыгыч хезмәтләр, башка махсус транспорт, подъездларга чүп жыю машиналары, чүп-чар контейнерларына һәм (яки) бу Кагыйдәләрнең таләпләрен бозып урнаштырылган. Автомобильләр йөрүгә, жәяүлеләр үтүгә, территорияне жыештыруга, ашыгыч хезмәтләр, башка махсус транспорт, чүп жыю машиналары подъездларга, чүп контейнерларына баруга, шулай ук потенциал Террорчылык Куркынычын бетерү максатларында ташландык транспорт чарасы билгеләнгән тәртиптә эвакуацияләнергә тиеш;

- транспорт чараларын урнаштыру өчен махсус бирелгән урыннар – законнар нигезендә оештырылган автомобиль тукталышлары, гаражлар, ремонт

остаханэләре һәм башка биналар, техниканы саклау (хезмәт күрсәтү) өчен билгеләнгән бүлмәләр; «юл хәрәкәте кагыйдәләре турында»Россия Федерациясе Министрлар Советының 23.10.1993 ел, № 1090 карары белән расланган Россия Федерациясе Юл хәрәкәте кагыйдәләре нигезендә билгеләнгән парковкалар (парковка урыннары);

- йорт яны территориясе-күпфатирлы торак бинасы янындагы жир участогы, аңа яшелләндрерү элементлары, керү юллары, өйгә керү юллары, әлеге йортта яшәүчеләр өчен мәйданчыклар (балалар, спорт, ял итү, контейнерлар, эт йөртү өчен) һәм хезмәт күрсәтү, эксплуатацияләү һәм тәзекләндерү өчен билгеләнгән башка объектлар керә.

- йорт биләмәләре территориясе – милектә булган жир кишәрлеге, яисә тиешле атрибутлары-койма, күрсәткечләре һ. б. булган башка хокук.;

- төрле комплектлы ташландык автотранспорт-хужасы баш тарткан транспорт чарасы; хужасы булмаган транспорт чарасы; милекчесе билгесез булган транспорт чарасы. Транспорт чарасының (милекченең булуы яки булмавы) турында бәяләмәләрне Эчке эшләр органнарының тиешле хезмәтләре тәкъдим итә.

- ашыгыч оператив хезмәтләрнең транспорт чаралары - янгын сүндерү хезмәтенең, гадәттән тыш хәлләр хезмәтенең, полициянең, ашыгыч медицина ярдәменең, газ челтәренең авария хезмәте, "Антитеррор"хезмәтенең транспорт чаралары.

1. Территория жыештыру

2.1 Савруш авыл жирлеге муниципаль берәмлеге территориясендә чистарту һәм жыештыру системасы көнкүреш калдыкларын рациональ жыю, тиз арада бетерү, ышанычлы зарарсызландыру һәм икътисадый яктан файдалы утильләштерүне күздә тотарга тиеш.

2.2. Чистарту объектлары: йорт биләмәләре территориясе, урам юллары, социаль-мәдәни билгеләнештәге объектлар, предприятие, учреждение һәм оешма территорияләре, скверлар, мәйданнар, гомуми файдаланудагы урыннар, ял итү урыннары.

2.3 физик һәм юридик затлар, оештыру-хокукий формаларына бәйсез рәвештә, милек хокукында яисә башка жир кишәрлекләренең һәм якин-тирә территорияләрнең гамәлдәге законнар, әлеге Кагыйдәләр нигезендә үз вакытында һәм сыйфатлы чистартуны һәм жыештыруны тәэмин итәргә тиеш.

Башка территорияләрне жыештыруны Савруш авыл жирлеге башкарма комитеты бу максатларга муниципаль берәмлек бюджетында каралган акчалар чикләрендә махсус оешма(ями) белән килешү нигезендә башкара.

2.4. һәр сәнәгий оешма саклагыч яшел полосалар булдырырга, торак кварталларны производство корылмаларыннан сакларга, тәзекләндерергә һәм тәзекләндерелергә һәм тәзекләндерелергә тиеш.

2.5. Савруш авыл жирлеге муниципаль берәмлеге территориясендә житештерү һәм куллану калдыкларын санкцияләнмәгән урыннарда туплау һәм урнаштыру тыела.

Житештерү һәм куллану калдыкларын санкцияләнмәгән урыннарда урнаштырган затлар әлеге территорияне үз хисабына жыештыралар һәм чистарталар, кирәк булганда жир участогын рекультивациялиләр.

Житештерү һәм куллану калдыкларын санкцияләнмәгән чүплекләргә урнаштырган затларны билгеләү, житештерү һәм куллану калдыкларын бетерү һәм территорияләрне рекультивацияләү Кагыйдәләрнең 2.3 пункты нигезендә әлеге территорияне жыештыруны тәэмин итәргә тиешле затлар исәбенә башкарыла алмаган очракта.

2.6. Калдыктарны һәм чүп-чарны жыю һәм чыгару контейнер системасы буенча гамәлдәге норматив хокукый актлар белән билгеләнгән тәртиптә башкарыла.

2.7. Савруш авыл жирлегә муниципаль берәмлегендә калдыктарны һәм чүп-чарны яндыру тыела.

2.8. Савруш авыл жирлегә муниципаль берәмлеге территорияләрен жыештыруны оештыру аларның житештерүчеләрендә калдыктар барлыкка килүнең норматив күләмнәреннән файдалану нигезендә башкарыла.

2.9. Көнкүреш калдыктарын һәм чүп-чарны торак йортлардан, сәүдә һәм жәмәгать туклануы, Мәдәният, балалар һәм дөвалау оешмаларыннан, шулай ук башка калдыктар житештерүчеләр тарафыннан мөстәкыйль рәвештә яисә махсус оешмалар белән килешүләр нигезендә чыгарыла.

2.10. Төзелеш, ремонт-төзелеш һәм яңадан торгызу эшләрен башкарганда төзелеш һәм башка оешмалар төзелеш майданнары янындагы территорияләрдә 5 метр радиуста төзелеш материаллары, грунт калдыктарын һәм төзелеш чүп-чарын бер көн эчендә, тулысынча тәмамланганнан соң жыеп алырга тиеш.

Төзекләндерүдән төзелеш чүп-чарын ремонт ясаучы затлар көче белән, моның өчен махсус бирелгән урынга чыгаралар.

Ремонт вакытында барлыкка килгән төзелеш калдыктарын вакытлыча саклау урыннарында складлау тыела.

2.11. Муниципаль берәмлектә Кагыйдәләрнең 2.3 пунктында күрсәтелгән физик һәм юридик затларның житештерү һәм куллану калдыктарын жыю өчен калдыктарны вакытлыча саклау урыннары оештырылырга мөмкин. Контейнерлар кую майданчыктары торак йортлардан, балалар учреждениеләреннән, спорт майданчыктарыннан һәм халыкның ял итү урыннарыннан кимендә 20 м ераклыкта, әмма 100 мнан да артмаска тиеш. Планлы-регуляр системаны оештыру һәм көнкүреш калдыктарын чыгару режимы тиешле Башкарма комитетның санитар-эпидемиология хезмәте белән тәкъдим итү һәм килештерү карары нигезендә билгеләнә»;

2.12. Урамнарны, майданнарны, скверларны һәм башка жәмәгать урыннарын производство һәм куллану калдыктары белән чүп-чарны вакытлыча саклау өчен махсус билгеләнә (чүп савытлары, баклар). Житештерү һәм куллану калдыктарын вакытлыча саклау өчен савытлар урнаштыру һәм аларны чистарту 2.3 пункты белән тиешле территорияләргә чистарту өчен җаваплы затлар тарафыннан башкарыла. Кагыйдә.

Чүп савытлары төзек һәм пөхтә хәлдә булырга, чүп жыелган саен чистартылырга һәм ким дигендә айга бер тапкыр юылырга һәм дезинфекцияләнергә тиеш.

2.13. Контейнер майданчыгыннан һәм аның янәшәсендәге житештерү һәм куллану калдыктарын контейнерлардан чүп ташлау транспортына бушатканда түгелгән чүп-чар ташлау оешма хезмәткәрләре тарафыннан калдыктарны чыгаруны гамәлгә ашыра.

2.14. Калдыктарны чыгару аларны ташу, авария хәлен булдыру, кешеләр сәламәтлегенә һәм әйләнә-тирә мохиткә зыян китергәндә югалту мөмкинлеген булдырмый торган ысуллар белән башкарылырга тиеш.

Куркыныч калдыктарны чыгару Россия Федерациясә законнары таләпләре нигезендә лицензиясә булган оешмалар тарафыннан башкарыла.

2.15. Канализацияләре булмаган торак биналарда бәдрәф һәм юыну пычракларын бергәләп жыю өчен жылытылган чокырлар булырга тиеш.

Йортлар һәм урамнар территориясә артында чүп-чар ташлау, чүп-чар ташлау, производство һәм куллану калдыктарын урам юлларына чыгару тыела.

2.16. Сыек пычраклар шартнамәләр яки бер тапкыр гаризалар буенча махсус транспорты булган оешмалар тарафыннан чыгарыла.

2.17. Йорт хужалары чүп жыючыларга һәм чокырларга подъездлар белән тээмин итэргә тиеш. Чүп-чар жыючыларга керү мөмкинлеге булмаган очракта, соңгылары йорт хужаларының көче һәм чаралары белән аларны төяү урынына китерелә.

2.18. Кагыйдэләрнең 2.3 пунктында күрсәтелгән затлар тарафыннан өске һәм грунт суларын ишегалларынан чыгару өчен билгеләнгән чокырларны, лотларны, торбаларны, дренажларны чистарту һәм жыештыру башкарыла.

2.19. Суны тротуарларга, газоннарга, юлның юл өлешенә агызу рөхсәт ителми, ә авария эшләре башкарганда, суны агызу бары тик махсус бүлөп биру яки шланглар буенча яқындагы фекаль яки яңгыр сулары канализациясенә коеларына коммуникацияләр хужалары белән килештереп һәм ташландык суларны агызу эшләренә чыгымнарны каплау белән генә рөхсәт ителә.

2.20. Калдыкларны һәм башка чүп-чарны санкцияләнгән саклау һәм утильләштерү урыннарын тоту һәм эксплуатацияләү норматив хокукый актлар белән билгеләнгән тәртиптә башкарыла.

2.21. Электр тапшыру линияләрен, газ, суүткөргеч һәм жылылык челтәрләрен урнаштыру һәм эксплуатацияләү өчен бүлөп бирелгән территорияләрне чистарту һәм чистарту өлгә челтәрләрне һәм электр тапшыру линияләрен эксплуатацияләүче оешмалар көче һәм чаралары белән башкарыла. Өлгә пунктта күрсәтелгән челтәрләр хужасыз булып саналса, территорияләрне жыештыруны һәм чистартуны хужасыз мөлкәтне саклауны һәм эксплуатацияләүне тээмин итү турында килешү төзелгән оешмалар гамәлгә ашыра.

2.22. Тикшерү коеларын, жир асты коммуникацияләрен чистартканда, жир асты пычраклары чистарту эшләре белән шөгылләнүче оешмалар көче белән махсус тарага жыела.

Урамнарның, тротуарларның һәм газоннарның йөрү өлешенә пычраклыкларны складлау тыела.

2.23. Урамнарда юл хәрәкәтенә комачаулык тудыручы әйберләрне жыю өлгә объектларга хезмәт күрсәтүче оешмаларга йөкләнә.

2.24. Йортлар янындагы территорияләрдә күп комплектлы (төзек булмаган) транспорт чарасын саклау тыела.

2.25. Газоннарда, елгалар, күлләр, ермаклар ярларында, чишмәләр, колонкалар янында, тротуарларда, паркларда, скверларда транспорт чараларын юу һәм ремонтлау тыела.

3. Язгы-жәйге чорда территорияне жыештыру үзенчәлекләре

3.1. Язгы-жәйге урып-жыю чоры 15 апрельдән 15 октябрьгә кадәр билгеләнә һәм урамнарның, тротуарларның, майданнарның, йорт яны территорияләренә йөрү өлешен сөртүне күздә тоту.

Климат шартларына карап, Савруш авыл жирлегә башкарма комитеты күрсәтмәсе буенча язгы-жәйге урып-жыю чоры үзгәрергә мөмкин.

4. Көзге-кышкы чорда территорияне жыештыру үзенчәлекләре

4.1. Көзге-кышкы чистарту чоры 15 октябрьдән 15 апрельгә кадәр билгеләнә һәм чүп-чар, кар һәм боз, пычрак, урамнарда хлоридлар кушылган ком сибүне күздә тоту.

Климат шартларына карап, Савруш авыл жирлегә башкарма комитеты күрсәтмәсе буенча, көзге-кышкы уңыш жыю чоры үзгәрергә мөмкин.

4.2. Беркетелгән территорияләрне жыештыру өчен жаваплы оешма яфраклары басылган яфракларны урамнар һәм магистральләр, ишегалды территорияләре буйлап күмеп чыгара. Агач һәм куакларның чүпрәк өлешенә яфрак кую тыела.

4.3. Яңа төшкән кар валга һәм өемгә барлык урамнарда, майданнарда, яр буйларында, бульварларда һәм скверларда рөхсәт ителә.

4.4. Урам киңлегенә һәм хәрәкәт характерына карап, валлар юлның ике ягына да, яисә юлның бер ягына тротуар буйлап, кирәкле юллар һәм юллар калдырылу белән туры килергә мөмкин.

4.5. Паркларда, бакчаларда, скверларда һәм башка яшел зоналарда юлларны чистартканда химик реагентлар булмаган карны вакытлыча складлау рөхсәт ителә.

4.6. Тью:

- квартал эчендәге юллардан, ишегалды территорияләреннән, предприятие, оешма территорияләреннән, төзелеш майданнарыннан, сәүдә объектларыннан чистартыла торган юлларга, урамнарда һәм юлларга кар чыгарырга яки күчерергә;

- пычранган һәм тозлы карны эйләндерү һәм күчерү, шулай ук бозны газоннар, чөчәк түтәлләре, куаклар һәм башка яшел зоналарга күчерү. - тротуарларда.

4.7. Түбәләрне кардан чистарту һәм боз сөңгеләрен бетерү бина һәм корылма хужаларына йөкләнә һәм куркынычсызлык тәэмин ителеше белән кизү торучыларны билгеләү, тротуарларны киртәләү, биюктә эшләүче затларны иминият җиһазлары белән тәэмин итү башкарылырга тиеш.

Биналарның хужалары (арендаторлары) түбәләрне вакытында кардан, боздан һәм боз сөңгеләреннән чистартырга тиеш.

Тышкы су бүлү белән түбәләрне, 30 см калыңлыктагы кар катламы барлыкка килүгә юл куймыйча, вакыт-вакыт кардан чистартырга кирәк. түбәдән кар ташлаганда кешеләрнең иминлеген тәэмин итү чаралары, шулай ук агачлар, куаклар, урам электр яктырту һава линияләре, сузыклар, реклама конструкцияләре, юл билгеләре, элемент линияләре, элмә такталарының тулы сакланышы буенча чаралар күрелергә тиеш.

Түбәләрдән рошгытылган кар шунда ук чыгарылырга тиеш.

Махсус оешмалар җыештырган юлларда кар түбәләрдән юл өслегеннән кар чыгарганчы ташланырга һәм алар белән уртак валга салырга кирәк.

4.1. Ашыгыч оператив хезмәтләрнең транспорт чаралары биналарына һәм корылмаларына тоткарлыксыз йөрүне тәэмин итү

4.1.1. Биналар, корылмалар, ачык складлар, янғын сүндерү максатларында кулланыла торган ачык баскычлар һәм су чыганаклары юллары һәрвакыт ирекле булырга, янғын сүндерү техникасын йөртү өчен тотылырга, кышын кардан һәм боздан чистартылырга тиеш.

4.1.2. Аларны ремонтлау өчен юллар һәм юллар ябылу яки янғын сүндерү машиналарын йөртүгә комачаулаучы башка сәбәпләр буенча кичекмәстән янғын сагы бүлекчәләренә хәбәр итәргә кирәк.

4.1.3. Юлларны ябу чорында тиешле урыннарда тикшерү юнәлешендәге күрсәткечләр куелырга яки ремонт бара торган участоклар һәм су чыганакларына керү юллары аша чыгу урыннары урнаштырылырга тиеш.

5. Тышкы төзекләндерү элементларын тоту тәртибе

5.1. Тышкы төзекләндерү элементларының гомуми эчтәлегә таләпләре.

5.1.1. Тышкы төзекләндерү элементлары, һәйкәлләрне, мемориалларны торгызу һәм ремонтлау эшләрен дә кертеп, милек хокукында, хужалык алып бару хокукында тышкы төзекләндерүнең тиешле элементларына ия булган физик һәм

(яки) юридик затлар тарафыннан башкарыла. Оператив идарә, яисә милекче яки вәкаләтле милекче белән килешүләр нигезендә.

Физик һәм юридик затлар якин-тирә территорияләрдә урнашкан төзекләндерү элементларын оештыралар.

5.1.2. Коймалар, коймалар, газон һәм тротуар коймалар, киосклар, палаткалар, павильоннар, объёвеклар, белдерүләр һәм башка жайланмалар өчен стендлар төзү һәм урнаштыру Россия Федерациясе законнарында, жирле үзидарә органнарының норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә рөхсәт ителә.

5.1.3. Төзелеш мәйданнары билгеләнгән үрнәкнең тыгыз коймасы белән бөтен периметрда койма булырга тиеш. Фехтовкалауда минималь юл саны булырга тиеш.

5.2. Билгеләр һәм реклама.

5.2.1. Газета, афишалар, плакатлар, төрле игъланнар һәм рекламалар бу максатлар өчен билгеләнмәгән урыннарда урнаштыру һәм ябыштыру тыела.

Газета, плакатлар, афишалар, төрле игъланнар махсус билгеләнгән калканнарда яки реклама шкафларында гына рөхсәт ителә.

5.2.2. Тышкы реклама чараларын урнаштыру һәм эксплуатацияләү Аксубай муниципаль районы Савруш авыл жирлеге башкарма комитеты карары белән билгеләнгән тәртиптә башкарыла.

5.3. Биналарны һәм корылмаларны ремонтлау һәм карап тоту.

5.3.1. Биналарны һәм корылмаларны эксплуатацияләү, аларны ремонтлау билгеләнгән техник эксплуатация кагыйдәләре һәм нормалары нигезендә башкарыла.

5.3.2. Агымдагы һәм капитал ремонт, биналарның һәм корылмаларның фасадларын буяу биналарның һәм корылмаларның милекчеләренең техник торышына яисә милекче белән башка затлар белән килешү нигезендә башкарыла.

5.3.2. Муниципаль берәмлекнең гомуми файдаланудагы территориясендә хужалык һәм ярдәмче биналарны (агач сарайлар, будкалар, гаражлар, Күгәрчен) үз белдеге белән төзү тыела;

5.3.3. Төзелеш материалларын, продукция, чимал, жиһаз, жир, металлолом, агач, агач һәм калдыкларны билгеләнгән тәртиптә алынган рөхсәтсез складлау һәм саклау тыела. Китерелгән төзелеш материаллары, жиһазлар, башка әйберләр 5 көн эчендә алынырга тиеш.

Төзелеш материалларын туплау Савруш авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесе биргән язма рөхсәт нигезендә башкарылырга мөмкин. Резолюция склад һәм саклауны планлаштырган физик яки юридик зат гаризасы нигезендә ике айга бирелә.

Рөхсәтнең гамәлдә булу срогын озайту кирәк булганда, мөрәжәгать итүче яшәү урыны буенча документның гамәлдә булуын (срогы төмамланганнан соң бер көннән дә соңга калмыйча) ике айдан да артмаска тиеш.

Төзелеш материалларын складларга рөхсәт ике нөсхәдә төзелә, аларның берсе гариза бирүчедә, икенчесе складларга рөхсәт бирүне теркәүче җаваплы затта булырга тиеш.

6. Муниципаль берәмлек территориясен яшелләндерү

6.1. Барлык яшел урыннар да кагылгысыз Яшел фондны тәшкил итә.

6.2. Территорияне яшелләндерү, паркларны, скверларны, яшел зоналарны карап тоту һәм торгызу эшләре, урманнарны карап тоту һәм саклау махсус оешмалар тарафыннан Савруш авыл жирлеге башкарма комитеты белән төзелгән шартнамәләр буенча муниципаль берәмлек бюджетында бу максатларга каралган акчалар чикләрендә тормышка ашырыла.

6.3.Жир кишәрлекләре булган яки файдаланылган физик һәм юридик затлар өеге участокларда, шулай ук якин-тирә территорияләрдә яшел үсентеләрнең сакланышын тәмин итәргә тиеш.

6.4 6.2 һәм 6.3 пунктчаларда күрсәтелгән затларга кагыйдәләр тиеш:

- барлык кирәкле агротехник чараларны (сугару, йомшарту, юу, киптерү, корткычларга һәм үсемлек авыруларына каршы көрәш, үләнне чабу)вакытында үткөрүне тәмин итәргә;

- коры һәм аварияле агачларны кисү һәм кисү, коры һәм ватылган кисәкләрне кисү һәм юл хәрәкәтен җайга салуның техник чараларының күренүен чикләүче ботакларны кисү;

- корткычлар һәм авырулар күпләп барлыкка килгән барлык очрактар турында жирле үзидарә органнарына җиткерергә һәм аларга каршы көрәш чаралары күрергә, агачларда җәрәхәтләр һәм дупел җитештерергә;

- яшел үсентеләрнең киртәләрен вакытында ремонтлау.

6.5. Яшеллек мәйданнарында тыела:

- газоннарда һәм яшь урман утыртмаларында йөрергә һәм ятарга;

- агачларны, куакларны, сучья һәм ботакларны сындыру, яфракларны һәм чәчәкләрне өзү, җимешләрне бәрәп төшерү һәм җыю;

- чатырларны вату һәм ут кабызу;

- газон, чәчәк түтәлләре, юллар һәм сулыкларны чүпләгез;

- скульптура, эскәмияләр, коймалар;

- агачлардан сок чыгару, кисүләр ясау, язулар ясау, агачларга игъланнар, номер билгеләре, күрсәткечләр, чыбыклар ябыштыру һәм чүкечләрне, таганнарны, бауларны асып кую, ботакларда эчке киёмнәрне киптерү өчен агачларга кармактар һәм тырнактар кертү;

- велосипедларда, мотоциклларда, атларда, тракторларда һәм автомашиналарда йөрергә;

- автотранспорт чараларын юарга, кер юарга, шулай ук яшел үсентеләр территориясендә урнашкан сулыкларда хайваннарны юарга;

- ял итү, кешеләр күпләп йөри торган урыннарда, пляжларда, скверларда автотранспорт чараларын кую һәм хәрәкәт итү тыела.

- газоннарда автотранспорт чараларын куегыз;

- терлек көтү;

- аларны зыяннан саклауны гарантияли торган щитлар белән үсентеләрне киртәләмичә төзелеш һәм ремонт эшләрен башкарырга;

- агач тамырларын кәүсәдән 1,5 метр ераклыкта фаш итү һәм агачларның муеннарын жир яки төзелеш чүп-чары белән каплау;

- яшел үсентеләр территориясендә материаллар тупларга, шулай ук якин-тирә территорияләрдә яшел үсентеләр корткычлары таралуга ярдәм итүче материаллар складлары оештырырга;

- чүп-чар, кар һәм боз полигоннары оештыру, агачлар һәм куакларның сакланышын тәмин итә торган чаралар күрмичә, яшел үсентеләр булган участокларда түбәләрдән кар ташлау;

- plantсемлек җирен, комны казу һәм башка казу;

- паркларда, урман паркларында, скверларда һәм башка яшел мәйданнарда этләрне йөрәп чыгарга һәм җибәрергә;

- муниципаль берәмлекнең гомуми файдаланудагы территориясендә яфракларны һәм чүп-чарны яндырырга.

6.6. Агачларны һәм куакларны рөхсәтсез кисү тыела.

6.7. Муниципаль берәмлек чикләрендә төзелеш яки жир асты коммуникацияләре салу зонасына элэккән зур үлчәмле агачларны һәм куакларны сүтү жирле администрациянең язма рөхсәте буенча гына башкарыла.

6.8. Earthip асты элемтәсе төзелеше яки салу белән бәйле зур агачларны һәм куакларны мәжбүри жимерү өчен торгызу бәясе алына;

6.9. Агачларны һәм куакларны жимерү өчен рөхсәт бирү торгызу бәясен түлөгәннән соң ясала.

Өгәр дә күрсәтелгән трибуналар күчерелергә тиеш булса, ул торгызу бәясен түләмичә ясала.

Яшел үсентеләрнең торгызу бәясе һәм утырту урыны Савруш авыл жирилеге башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Яшел үсентеләрнең торгызу бәясе Савруш авыл жирилеге муниципаль берәмлеге бюджетына күчерелә.

6.10. Яшел үсентеләрне һәртөрле зыян яки үз белдеге белән кисеп алган өчен, шулай ук сак чаралары күрмәгән һәм яшел үсентеләргә салкын караш өчен гаеплеләр административ һәм жинаять җаваплылыгына тартылырга мөмкин.

7.Юлларны тоту һәм эксплуатацияләү

7.1. Муниципаль берәмлек территориясендә юл катламнарын саклау максатыннан тыела:

- йөк йөген жеп белән йөртү;

- рельслар, бүрәнәләр, тимер балкышлар, торбалар, кирпеч, башка авыр предметлар урамнарында төяү-бушату эшләре вакытында ташлау һәм аларны складлау;

- каты өслеге булган торак пунктлар урамнары буйлап, чылбырлы йөрештә машиналар арасы;

- квартал эчендәге җәяүлеләр юлларында, тротуарларда зур йөк транспорты хәрәкәте һәм тукталышы.

7.2. Махсуслаштырылган оешмалар Кагыйдәләрнең 2.3 пунктында күрсәтелгән затлар белән килешүләр нигезендә муниципаль берәмлекләр территорияләрен җыештыралар.

7.3. Муниципаль берәмлек чикләрендә агымдагы һәм капитал ремонт, Гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын, күперләргә, тротуарларны һәм башка транспорт инженерлык корылмаларын карап тоту, төзү һәм реконструкцияләү (гомуми файдаланудагы автомобиль юлларынан, күперләрдән һәм федераль һәм төбәк әһәмиятендәге башка транспорт инженерлык корылмаларынан тыш) Савруш авыл жирилеге башкарма комитеты белән шартнамәләр (контрактлар) буенча махсуслаштырылган оешмалар тарафыннан гамәлгә ашырыла Капитал инвестиция планы белән.

7.4. Җир асты чөлтәләргә карамагында булган оешмалар даими рәвештә коммуникацияләр люклары капкачларының һәрвакыт юл өслегендә булуын, даими рәвештә төзек һәм ябык булуын күзәтергә тиеш.

Урамнарның йөрү өлешендә һәм тротуарларда урнашкан люкларның, коеларның капкачлары зыян күргән яки жимерелгән очракта, хезмәт күрсәтүче оешма белән шунда ук коймаланырга һәм 6 сәгать эчендә коммуникацияләр алып барган оешмалар тарафыннан торгызылырга тиеш.

8.Муниципаль берәмлекләр территориясен яктырту

8.1. Урамнар, юллар, майданнар, яр буйлары, күперләр, җәмәгать һәм ял итү территорияләре, торак кварталлар, торак йортлар, сәнәгать һәм коммуналь оешмалар территорияләре, юл билгеләргә һәм күрсәткечләр, торак пунктлар турындагы мәгълүмат элементлары тәүлекнең караңгы вакытында Савруш авыл жирилеге башкарма комитеты раслаган расписание буенча яктыртылырга тиеш.

Өлеге объектларны яктырту бурычы аларның милекчеләренә яки вәкаләтле затларга йөкләнә.

8.2. Муниципаль берәмлек территориясен яктырту физик һәм юридик затлар белән шартнамәләр (контрактлар) буенча, аларга билгеләнгән тәртиптә бирелгән жир кишәрлекләренең милекчеләре булып торган оештыру-хокукий формаларына бәйсез рәвештә, энергия белән тәэмин итүче оешмалар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

8.3. Урамнарны яктырту челтәрләрен төзү, эксплуатацияләү, агымдагы һәм капитал ремонтлау махсус оешмалар тарафыннан Аксубай муниципаль районы Савруш авыл җирлеге башкарма комитеты белән килешүләр буенча башкарыла.

8.3.1. Урамнарны, юлларны, майданнарны һәм башка объектларны яктырту Аксубай муниципаль районы Савруш авыл җирлеге башкарма комитеты раслаган график буенча башкарыла;

8.3.2. Милек формасына карамастан, биналарның һәм корылмаларның милекчеләре, проект нигезендә, биналарны һәм корылмаларны архитектур-сәнгать яктыртуның булуын һәм эшләвен тәэмин итәргә тиеш;

8.3.3. Торак йортларның подъездларын яктырту җайланмаларын кабызу һәм сүндерү урамнарны яктырту эш режимында башкарыла;

8.3.4. Терекөмешле сафтан чыккан газ агызу лампалары әлеге максатлар өчен махсус бүлеп бирелгән биналарда сакланырга һәм утильләштерү өчен махсуслаштырылган предприятиеләргә чыгарылырга тиеш

Бу төр лампаларны чүплеккә чыгарырга рөхсәт ителми;

8.3.5. Металл терәкләр, кашыклар һәм тышкы яктырту җайланмаларының һәм контакт челтәрәнең башка элементлары чисталыкта булырга тиеш, крен, коррозия учаклары юк һәм кирәк булганда милекчеләр (хужалар, кулланучылар) белән буялырга тиеш, ләкин ким дигәндә өч елга бер тапкыр, һәм төзек хәлдә калырга тиеш;

8.3.6. Тышкы яктырту баганалары, жәмәгать транспортының контакт челтәре терәкләре, саклагыч, аеру коймалары, юл корылмалары һәм юл җиһазлары элементлары буялган булырга, язулардан һәм теләсә нинди Мәгълүмати-басма продукциядән чистарынырга, төзек хәлдә һәм чисталыкта булырга тиеш;

8.3.7. Тышкы яктырту баганаларын, жәмәгать транспортының контакт челтәре терәкләрен алыштырганда әлеге конструкцияләр сүтелеп, өч тәүлек эчендә челтәр хужалары тарафыннан чыгарылырга тиеш;

Атылган яктырту баганаларын һәм электрлаштырылган транспортның контакт челтәрен чыгару төп юлларда-кичекмәстән; калган территорияләрдә (демонтажланган баганаларны чыгаруны да кертеп) - мондый ихтыяж (демонтажлау)табылганнан соң бер тәүлек эчендә башкарыла;

8.3.8. Яктырту баганалары һәм электрлаштырылган транспортның контакт челтәре хужалары бер тәүлек эчендә авыш баганаларны сүтү яки төзәтү буенча чаралар күрә;

8.3.9. Яктылык баганаларына һәм жәмәгать транспортының контакт челтәре терәкләренә урнаштырылган барлык элементларның һәм объектларның төзек һәм куркынычсыз торышы һәм канәгатьләнәрлек кыяфәте өчен әлеге терәкләрнең хужасы (хужасы) жавап тотат;

8.3.10. Тышкы яктырту җайланмаларыннан чыбык өзекләре, баганалар, изоляторлар булганда файдалану рөхсәт ителми.

Электр чыбыкларын өзү яки терек зарарлыгы белән бәйлә ачык яктырту җайланмалары эшендәге бозулар ачыкланганнан соң шунда ук бетереләргә тиеш;

8.3.11. Чыбыкларны һәм кабельләренә челтәрләргә һәм ачык яктырту җайланмаларына тоташтыру һәм тоташтыру рөхсәт ителми;

8.3.12. Тышкы яктырту объектларының яки тышкы яктырту чаралары белән жиһазландырылган объектларның милекчеләре (хужалары), шулай ук тышкы яктырту объектларына (чараларына) хезмәт күрсәтүче оешмалар бурычлы:

1) урамнарны, юлларны тиешле яктыртуны, терәк һәм яктырткычларның, яктырту жайланмаларының сыйфатын, бозылган яки зыян күргән очракта вакытында ремонт ясарга;

2) билгеләнгән тәртип буенча яктырту кабызуны һәм сүндерүне күзәтегез;

3) тышкы яктырту һәм бизәлеш урнаштыру, тоту, урнаштыру һәм эксплуатацияләү кагыйдәләрен үтәгез;

4) тышкы яктырту фонарьларын вакытында алыштырырга.

Аерым яктырткычларның ялтыравыкларын торгызу вакыты кимчеләкләр ачыкланганнан яки тиешле хәбәр килгәннән бирле 10 көннән артмаска тиеш;

8.3.13. Мастлар һәм тротуарларда урнашкан тышкы яктырту баганалары тирәсендәге территорияләргә җыештыру өчен җаваплылык тротуарларны җыештыру өчен җаваплы затларга йөкләнә.

Трансформатор һәм бүлү подстанцияләргә янындагы территорияләргә, автомат режимда эшләүче башка инженер корылмаларын (хезмәт күрсәтүче персоналдан башка) җыештыру өчен җаваплылык әлеге объектлар урнашкан территорияләргә хужаларына йөкләнә;

8.3.14. Биналарны инженер-техник тәэмин итү өчен билгеләнгән элемтә, телевидение, радио, интернет кабель линияләрен һәм башка шундый чөптәргә урнаштыру Җир асты юлы белән башкарыла (траншеяларда, каналларда, тоннельләрдә);

8.3.15. Тышкы коммуникацияләргә биналарга башка ысул белән (һава, җир өсте) эксплуатацияләүче оешмаларның тиешле техник шартларын алу шарты белән аларны җир астына урнаштыра алмаган очракта гына үткәргә рөхсәт ителә;

8.3.16. Асылмалы элемтә линияләрен һәм һава-кабель кичүләрен беркетү сыйфатында кулланырга рөхсәт ителми:

1) иҗтимагый һәм тимер юл транспортының контакт чөптәргә һәм тышкы яктырту баганалары һәм элементлары;

2) автомобиль юлларын төзекләндерү элементлары: юл фехтовкалау, светофор, юл билгеләрен урнаштыру өчен эшләнгән элементлар һәм структуралар;

3) фасадлар, түбәләр, биналар һәм корылмалар элементлары (мичләр, вентиляция, күмәк кабул итү системалары антенналары, фронтоннар, козыреклар, ишекләр, тәрәзәләр);

8.3.17. Рөхсәт ителми:

1) бер бинадан икенчесенә һава юлы белән элемтә кабельләрен салганда юлларны кичү;

2) кабель запасларын тарату шкафыннан читтә урнаштыру;

8.3.18. Милекчеләр (хужалар) элемтәнең техник чараларын (кабельләргә, кабельләргә беркетү элементларын, бүлү һәм мөфтят шкафларын һәм башкаларны), шулай ук алар ярдәмендә тоташтырыла торган техник жайланмаларны тиешле хәлдә (шартлауларга һәм/яки изоляция кабыгын кертмичә, буяу булмау, коррозия һәм/яки механик җәрәхәтләр булмау, чыбыкларны үткөрү һәм/яки аларны яктырту баганаларына әйләндерү электр линияләргә).

9. Төзөлеш, ремонт вакытында эшләр башкару,

9.1. Савруш авыл җирлегә башкарма комитеты тарафыннан бирелгән язма рөхсәт (җир асты коммуникацияләргә салу, реконструкцияләү яки ремонтлау, субай һәм шпунт салу, грунт планлаштыру, бораулау эшләргә) белән генә башкарыла.

Авария эшлөре чөлтөр хужалары тарафыннан телефон аша яки Савруш авыл жирлеге башкарма комитетына 3 көн эчендә рөхсәт рәсмиләштереп башланьрга мөмкин.

9.2. Аксубай муниципаль берәмлегенә Савруш авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан коммуникацияләр төзү, реконструкцияләү, ремонтлау эшлөре башкаруга рөхсәт бирелә:

- инженерлык коммуникацияләрен саклау өчен җаваплы кызыксынган хезмәтләр белән килештерелгән эшләр үткөрү проекты;

- юл хәрәкәте куркынычсызлыгы буенча дөүләт инспекциясе белән килешенгән Транспорт һәм җәяүлеләр хәрәкәте схемалары;

- Савруш авыл жирлеге башкарма комитеты белән килештерелгән эш шартлары;

- эш башкаруның календарь графигы, шулай ук милекче яки аның вәкаләтле заты белән коммуникацияләр төзү, реконструкцияләү, ремонтлау эшлөре башкарылачак җир участогын тәзекләндерү турында килешүләр.

Юлларны, тротуарларны яки газоннарны каплауны торгызу зарурлыгы белән бәйлә эшләр башкарганда, җир эшләрен башкаруга рөхсәт бары тик юл өслегенә, тротуарларга, газоннарга хезмәт күрсәтүче махсус оешма белән килештереп кенә бирелә.

9.3. Магистраль урамнарның машиналар йөрү өлешендә басымлы коммуникацияләр салу рөхсәт ителми.

9.4. Гамәлдәге җир асты коммуникацияләрен реконструкцияләгәндә, магистраль урамнарның йөрү өлешеннән чыгаруны күздә тотарга кирәк.

9.5. Траншея киңлегенә бәйсез рәвештә, автомобиль юлының тулы киңлегенә (тротуар) торгызылган очракта, тиешле оешмалар урамнарның юл, юллар һәм тротуарлар астында җир асты коммуникацияләрен җәю рөхсәт ителә.

Юл астында урнашкан конструкцияләрдә, җир асты коммуникацияләрендә кирпеч куллану рөхсәт ителми.

9.6. Яңа төзелгән (реконструкцияләнгән) урамнарны, скверларны ачуны булдырмау максатыннан, киләсе елда җир асты чөлтөрләрен төзү һәм реконструкцияләү эшләрен башкарырга тиешле барлык оешмалар 1 ноябрьгә кадәр Савруш авыл жирлеге башкарма комитетына эшләрнең көтелгән срокларын күрсәтеп, коммуникацияләр салу буенча билгеләнгән эшләр турында хәбәр итәргә тиеш.

9.7. Аеру эшлөре җитештерелә башлаганчыга кадәр кирәк:

- килешенгән схема нигезендә юл билгеләрен билгеләү;

- эш урынын коймаларга, коймаларда эш башкаручы оешма исеме, Эш башкару өчен җаваплы затның фамилиясе, оешманың телефон номеры булган табличка элөргә.

Коймада пөхтә булырга тиеш, машиналар йөрү өлешендә эшләр башкарганда машина йөртүчеләр һәм җәяүлеләр өчен күренүчәнлекне тәэмин итәргә кирәк, караңгы вакытта - кызыл сигнал фонарьлары белән билгеләнгән.

Фехтовкалау каты һәм ышанычлы, чит кешеләрнең төзелеш мәйданына кермәсен өчен тәкъдим ителә.

Траншеялар аша күпләп йөри торган агымнар юнөлешендә ким дигәндә 200 метр ераклыкта күперләр оештырырга кирәк.

Эшләрне җитештерү пассажир транспорты маршрутларын ябу, үзгөртү белән бәйлә очракларда, эш срокларын күрсәтеп, матбугатка тиешле игъланнар кую.

Кирәк булганда билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерөргә һәм яшел үсентеләрне сүтөргә яки күчөреп утыртырга. Җир асты коммуникацияләрен ремонтлаганда яки реконструкцияләгәндә, коммуникацияләр салынганнан соң утыртылган яшел үсентеләрне сүтү зарурлыгы туган очракта, аларга кадәр рөхсәт

ителгәннән азрак утыртылган очракта, бу үсентеләрнең баланс бәясе кире кайтарылмый.

9.8. Эшләр башкаруга рәхсәт эш урынында булырга һәм эксплуатацияләү кагыйдәләренең үтәлешен тикшереп торучы затларның беренче таләбе буенча күрсәтелергә тиеш.

9.9. Рәхсәт эшләрне житештерү срокларын һәм шартларын билгели.

9.10. Жир эшләре башланганчы төзелеш оешмасы эксплуатация хезмәтләре вәкилләрен урыннарга чакыра, алар үз коммуникацияләренең торышын ачыкларга һәм язмача эшләрнең махсус шартларын төркөргә тиеш.

Жир эшләре башкаручы төзелеш оешмасы тарафыннан аерым шартлар тайпылышсыз үтәлергә тиеш.

9.11. Вәкил килмәгән яки аны коммуникацияләренең төгәл торышын күрсәтүдән баш тарткан очракта тиешле акт төзелә. Шул ук вакытта оешма, әйдәп баручы эш, топоосларда күрсәтелгән коммуникацияләренең торышына таяна.

9.12. Урамнарның йөрү өлешендә асфальт һәм вак таш эшләрне башкарганда траншеяларны сүтәләр һәм житештерүче тарафыннан махсус билгеләнгән урынга чыгарыла.

Бордюр сүтелә, алга таба урнаштыру өчен эш урынында туплана.

Эшләр башкарганда, төзелгән территорияләрдә грунт шунда ук чыгарыла.

Кирәк булса, төзелеш оешмасы чүп өемендәге грунт макетын тәэмин итә ала.

9.13. Тротуарлар астындагы окоплар ком һәм комлы фунт белән катламлы мөһер һәм су белән тутырыла.

Газоннардагы окоплар жирле туфрак белән мөһерләнә, уңдырышлы катламны торгызу һәм үлән чөчү.

9.14. Геодезик тикшерүгә кадәр траншеяны тутырырга рәхсәт ителми. Жир эшләрен башкаруга рәхсәт алган оешма, эшләр тәмамланганчы, геодезик тикшерүләр үткөрергә тиеш.

9.15. Төзек булмаган территорияләрдә эшләр башкарганда траншеяның бер ягыннан эшләнгән грунтны складлау рәхсәт ителә.

8.9.18. Траншеяны кондиционерсыз грунт белән кирәкле мөһердән яки жир эшләрен башкару кагыйдәләрен башка бозулардан башка салганда вәкаләтле вазыйфаи затлар гаепле затларны административ җаваплылыкка тарту өчен беркетмә төзәргә хокуклы.

9.16. Жир асты коммуникацияләре өстендә дә, ремонт-тергезү эшләре үткәрелмәгән башка урыннарда да барлыкка килгән, әмма алар нәтижәсендә ремонт-торгызу эшләрен башкарганнан соң 2 ел дәвамында барлыкка килгән оешмалар тәүлек дәвамында эш башкаруга рәхсәт алган оешмалар тарафыннан бетерелергә тиеш.

Жир асты коммуникацияләрендәге һәлакәтләр аркасында барлыкка килгән боз коммуникацияләр хужалары яки килешү нигезендә махсус оешмаларга коммуникацияләр хужалары исәбенә бетерелә.

9.17. Коммуникацияләр төзегәндә, ремонтлаганда, реконструкцияләгәндә срогы чыккан ордерлар буенча эшләр башкару Жир эшләренең үз белдеге белән башкарылуы дип таныла.

10. Муниципаль берәмлектә хайваннарны тоту

10.1 Гомуми нигезләмәләр

10.1.1. Кагыйдәләр, Россия Федерациясенең гамәлдәге законнары нигезендә, жирлектә йорт хайваннарын, терлекләрен һәм кошларны тоту таләпләрен, территорияләренең санитар торышын, хайваннарны саклау таләпләрен билгеләүче башка норматив хокукий актлар нигезендә эшләнгән һәм ведомствога

буйсынуларына бэйсез рәвештә барлык физик һәм юридик затларга (предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмаларга) кагыла.

10.1.2. Йорт хайваннарына, терлекләргә һәм кошларга милек турында гомуми кагыйдәләр кулланыла. Йорт хайваны хужасыннан суд карары буенча яки гамәлдәге законнарда каралган башка тәртиптә тартып алынырга мөмкин.

10.1.3. Озатып йөрүче затлардан башка муниципаль берәмлек территориясендә авыл хужалыгы хайваннарын йөртү тыела.

10.2. Эт һәм мәчеләрне тоту таләпләре

10.2.1. Эт, мәче хужасы булып хайваннарны карау өчен физик яки юридик зат санала, шул исәптән хужасыз хайваннарны карау өчен. Физик милектә даими яшәүче хайван бирелгән физик затның хайваны булып санала. Предприятие (учреждение, оешма) территориясендә яшәүче һәм сакчылык яки башка функцияләргә башкарырга тиешле хайван өлегә юридик затныкы булып санала.

10.2.2. Хайваннарны тоту өчен гомуми таләпләр:

- хайваннарны тикшерү, профилактик прививкалар, диагностик тикшеренүләр өчен даими тәэмин итү. Барлык этләр дә 3 айдан башлап котыруга каршы прививка ясарга тиеш;

- йортның һәм якин-тирә территориянең санитар торышын саклау. Гомуми файдаланудагы урыннарда, балалар мәйданчыкларында, тротуарларда һ. б. хайваннарга калдырылган экскрементлар хайван хужасы тарафыннан жыеп алынырга тиеш;

- торак биналарда, шулай ук ишегалдында һәм урамда этләр урамында 23 сәгатәтән иртәнгә 7гә кадәр тынлыкны һәм тынычлыкны тәэмин итү;

- хайваннарның күзәтүчесез яшәвен бетерү (күзәтүчесез хайваннар булып жәмәгать урыннарында озатучы затсыз һәм муенчаксыз булган этләр һәм мәчеләр санала, хужалары кыска вакыт эчендә бәйләүдә калдырганнан кала);

- жирлек территориясендә сукбай хайваннарны туплау мөмкинлегеннән чыгармау.

10.2.3. Тью:

- хайваннарны кафеларда, будкаларда, корылмаларда һәм башка корылмаларда хайван зурлыгына туры килми;

- кешеләр яки хайваннар өчен этләрне ярату;

- мөстәкыйль йөрү өчен хайваннарны чыгару;

- тире, ит, башка хайван чималы кулланыу максатыннан этләр һәм мәчеләрне үрчетү, карап тоту һәм тоту;

- кешеләр күпләп су коенган урыннарда этләрне су объектларында коендырыгыз;

- күпфатирлы торак йортлар ишегалларында, паркларда, скверларда, хастаханәләр территориясендә, спорт һәм балалар мәйданчыкларында хайваннар һәм кошларны көтеп алалар.

- күпфатирлы торак йортлар ишегалларында һәм жирлек урамнарында йорт хайваннарын һәм кошларны сую тыела.

10.2.4. Торак урыннардагы йорт хайваннары саны гражданның сәламәтлеген саклау, халыкның санитар-эпидемиологик иминлеген, жәмәгать тәртибен, ветеринария, тулай торак нормалары таләпләренә туры килергә һәм гражданның хокукларын бозмаска тиешле шартлар белән билгеләнә;

- милектә яки файдалануда жир участогы булган эт хужаларына этне иркен тотарга яки төнлә ишегалдына сак хезмәткә күрсәтү өчен, участкага көргәндә этнең булуы турында кисәтү язуы булганда гына чыгарырга рөхсәт ителә, шул ук вакытта жир участогы тулысынча коймаланырга һәм этнең аннан читкә чыгу мөмкинлегенә бетерелергә тиеш.

10.2.5. Хужалык итүче субъектлар тарафыннан хайваннарны тоту:

- терлекләргә даими карауны тәэмин иткән очракта хужалык итүче субъектлар тарафыннан терлекләргә тоту рөхсәт ителә;

- әлеге максатлар өчен махсус жиһазландырылган биналар (урыннар)булмаганда, оешмаларда, учреждениеләрдә, предприятиеләрдә хайваннарны тоту тыела;
- хайваннарның контрольсез үрчүен булдырмау максатыннан хужалык субъектына хайваннарны стерилизацияләргә киңәш ителә;
- предприятие хайваннарны асрау әлеге һәм якин-тирә территориядә булган кешеләрнең иминлеге нормаларына туры килергә тиеш;
- предприятие территориясен саклау өчен, бу территориядә килүчеләрнең булмавына алдан ук инанып кына, каравылчы этләрне вольерда яки бәйләвечтә калдырырга кирәк, шул ук вакытта эт авызында булырга тиеш;
- кәргәндә, предприятие территориясенә кәргәндә, территорияне этләр белән саклау турында кисәтү таблицасы эленергә тиеш.

10.2.6. Эт йөртү тәртибе:

- этләрне аерым территорияләрдән уртақ ишегалларына чыгарырга кирәк, урамга кыска гына арагы белән (зур этләр-арагы һәм авызлыкларында);
- кешеләр күпләп жыелган урыннарда этләр хужасы белән бергә арагыда һәм авызында булырга тиеш;
- этне бу кагыйдәләргә үтәп, кеше күп булмаган урыннарда гына төшерергә мөмкин.

Исерек хәлдә булган затларга, шулай ук 14 яшьтән кечерәкләргә мөстәкыйль рәвештә каравылчы, сугышчы, эре һәм явыз этләрне йөртү тыела (явыз эт - чит кешеләргә, башка хайваннарга карата агрессиянең ачык күрсәтелгән билгеләрен, хужасын, территорияне, токымнарны яклау белән бәйлә булмаган хайван) һәм алар белән жәмәгать урыннарында һәм транспортта күренү тыела;

- балалар майданчыларында, стадионнарда, мәктәпкәчә, мәктәп һәм башка белем бирү учреждениеләре территорияләрендә этләрне ирекле йөртү тыела.

10.2.7. Авыл жирлеге администрациясе, токымына һәм билгеләнүенә карамастан, урамнарда яки башка жәмәгать урыннарында озатып йөрүче затлардан башка, сукбай хайваннарны ауларга хокуклы.

10.2.8. Һәлак булган хайваннарны аулау һәм утильләштерү, муниципаль берәмлек бюджетында бу максатларга каралган акчалар чикләрендә махсулаштырылган оешмаларны жәлеп итеп, шартнамәләр буенча башкарыла.

10.3. Эт һәм мәче хужаларының хокуклары һәм бурычлары

10.3.1. Хайваннар хужалары хокуклы:

10.3.1.1. Үз хайваннарыгызны махсус клубларда теркәү, аларда йогышлы авыруларга каршы профилактик прививкалар, ветеринария хезмәте үткәргән дегормингларны даими уздыру чагылдырылырга тиешле паспортлар алу.

10.3.1.2. Чикләнгән вакыт өчен этегезне кибет яки бүтән учреждение янында кыска вакыт эчендә калдырыгыз (зур эт авызында гына).

10.3.1.3. Хайваннарны билгеләнгән тәртиптә жәмәгать транспортында йөртү.

10.3.2. Хайваннар хужалары бурычлы:

10.3.2.1. Гамәлдәге санитар кагыйдәләргә һәм гигиена нормативларын үтәүдә, эпидемиягә каршы һәм санитар-гигиена чараларын үтәүдә чагыла торган халыкның санитар-эпидемиологик иминлеген тәэмин итү өлкәсендәге законнарны катгый үтәргә. Күрсәтелгән таләпләр үтәлмәгән очракта, хайваннар хужалары гамәлдәге законнар нигезендә административ жаваплылыкка тартыла.

10.3.2.2. Ветеринария һәм жәмәгать куркынычсызлыгы таләпләрен үтәү, хайванның тәртибен тәэмин итү, анда ул тирә-юньдәге кешеләр һәм башка хайваннар өчен куркыныч тудырмас иде

сакчы этләр ныклы привязи, төшү этләр белән привязи гына каршындагы ябык ишегалларында, алар мөмкинлеген булдырмый аларны качарга.

10.3.2.3. Кешене йә башка хайванны тешлэгән хайванны тикшерү өчен ветеринария учреждениесенә, ә зыян күргән кешене медицина учреждениесенә китерү.

10.3.2.4. Шунда ук ветеринария учреждениеләренә хайваннарның кинәт үлүе, гадәти булмаган тәртибе, кинәт агрессия яки кыргый ерткыч хайваннарны тешләү очраklары турында хәбәр итегез.

10.3.2.5. Хайваннар мәетләрен ташларга рөхсәт итмәгез.

10.3.2.6. Этләренә һәм мәчеләренә балалар мәйданчыкларына, мәгариф, медицина, сәүдә учреждениеләренә һәм оешмаларга һәм гомуми файдаланудагы башка урыннарга кертмәскә.

10.3.2.7. 23 сәгатътән иртәнге 7 сәгатъкә кадәр тынлыкны һәм тынычлыкны, шулай ук территорияләренәң чисталыгын тәэмин итү .

10.3.2.8. Киләчәктә хайван тоталмаганда, хуҗа аны башка гражданнырга яки оешмаларга тапшырырга тиеш. Хайваннан баш тарту хайванга карата милекченәң хоуклары һәм бурычлары башка кеше сатып алганчыга кадәр туктатмауга китерми.

10.4. Терлек, кош һәм умарта тоту таләпләре

10.4.1. Хайваннар һәм кош-корт хуҗалары үз хайваннарының башка хайваннарга һәм кешеләргә куркыныч йогынтысын булдырмакка, шулай ук санитария нормалары буенча тирә-юньдәгеләр өчен тынычлык тәэмин итәргә, хәзерге санитария һәм ветеринария кагыйдәләрен үтәргә тиеш.

10.4.2. Йорт хайваннарын һәм кошларны санитар-эпидемиологик кагыйдәләренә канәгәтләндрә торган хуҗалык корылмаларында тотарга рөхсәт ителә, аларда хайваннарны тоту һәм үрчетү бинасыннан торак төзелешә объектларына кадәр ераклыклар билгеләнгән нормалар нигезендә.

Ераклык	Поголовье (шт.)						
	дунгыз	Сыер, үгез	Сарык, көжә	Ана куян	кошлар	атлар	Нутрия
10 м	5кә кадәр	5кә кадәр	10га кадәр	10га кадәр	30га кадәр	5кә кадәр	5кә кадәр
20 м	8 гә кадәр	8 гә кадәр	15кә кадәр	20 гә кадәр	45кә кадәр	8 гә кадәр	8 гә кадәр
30 м	10нан 15кә кадәр	10нан 15кә кадәр	20 дән 25кә кадәр	30га кадәр	60тан 75кә кадәр	10га кадәр	10га кадәр
40 м	15-тән	15кә кадәр	25-тән	40ка кадәр	75тән	15кә кадәр	15кә кадәр

10.4.3. РФ Авыл хуҗалыгы министрлығының «кошлар гриппына каршы көрәш кагыйдәләрен раслау турында» 27.03.2006 № 90 боерыгы нигезендә кош хуҗалары бурычлы:

- кошлар авыруы килеп чыгуын кисәтә торган хуҗалык һәм ветеринария чараларын үткөрергә;

- ветеринария белгечләренә кошларны тикшерү өчен аларның таләбе буенча бирергә:

- ветеринария өлкөсөндөгө белгечлэрнең кошлар гриппына каршы профилактика һәм көрөш буенча чаралар үткөрү турындагы күрсөтмөлөрөн үтөргө;

- кошлар гриппы белән авыруны кисөтү буенча чиклөү чаралары үткөрүнө тээмин итөргө;

- ветеринария өлкөсөндөгө белгечлөргө кинөт очраklar яки бер үк вакытта күплөп кош авырулары, шулай ук аларның гадөттөн тыш төртибе турында хөбөр итегез;

- белгечлөр килгәнче, авыруда шиклөнөлгән кошларны изоляциялөү чаралары күрөргө.

10.4.4. Шөхси хужалыklarда авыру хайваннарны ачыклаганда, аларны суюга дучар итөлөр, инфекциялөлөрне сөламөт баш саныннан аерып алалар, көтү дө аерым. Зарарланган хайваннардан сөт заводка тапшырыла. Терлеклөрне сату, сатып алу, суюга тапшыру, терлекчелек продукциясен сату район станциясенөң терлек авыруларына каршы көрөш буенча ветеринария белгечлөре генө алып барыла.

10.4.5. Биологик калдыklarны жыю, утильлөштерү һәм юк итү буенча ветеринария-санитария кагыйдөлөре нигезендө, хайван хужалары үлгөннөн сөң бер төүлектөн дө артык вакыт эчендө бу хакта ветеринария белгеченө хөбөр итөргө тиеш, ул урында, тикшерү нөтижөлөре буенча, биологик калдыklarны утильлөштерү яки юк итү төртибен билгели. Биологик калдыklarны эшкөртү яки күмү (яндыру) өчен китерү бурычы хужага йөклөнө.

10.4.6 РФ Хөкүмөтенөң 23.10.1993 № 1090 (10.05.2010) «юл хөрөкөте кагыйдөлөре турында» карары нигезендө

- юлда хайваннарны, кагыйдө буларак, төүлекнөң якты вакытында куып чыгарырга кирөк. Шоферлар хайваннарны юлның уң ягына мөмкин кадөр якынак жибөрөргө тиеш.

10.4.7. Авыл хужалыгы хайваннарын көтү Савруш авыл башкарма комитеты тарафыннан билгелөнгән хужасы яки аның вөкалөтле заты күзөтүе астында көтүлек урыннарында башкарыла.

10.4.8. Тыела:

-йорт хайваннарын һәм кошларын санитар-техник талөплөргө туры килмөгән биналарда тоту, хайваннарны һәм кошларны урамнарга, мөйданнарга, скверларга һәм паркларга чыгару.

- авыл хужалыгы хайваннарын озатып йөрүче затларсыз жирлек территориясендө күчөрү;

- бу максатлар өчен каралмаган урыннарда хайваннарны һәм кошларны көтү.

- юлда хайваннарны күзөтүсөз калдырырга;

10.4.9. Физик яки юридик затлар умарта гаилөлөре белән умарта урнаштыралар аларга бирелгән жир кишөрлеклөре зоотехниклык һәм жир кишөрлеклөре кадастр исөбендө.

бал кортларын тоту буенча ветеринария-санитария нормалары һәм кагыйдөлөре.

Умарта кортлары учреждениелөрдөн шундый ераклыкта урнашкан сөламөтлек саклау, мөгариф учреждениелөре, мөктөпкөчө төрбия бирү учреждениелөре,

халык иминлеген тээмин итүче мөдөният учреждениелөре.

Умарта кортлары жир кишөрлегенө урнаштырыла, ерак түгел караганда:

- Күрше жир участогы чиклөрөннөн 10 метр ераклыкта, югыйсө умарта гаилөлөре белән умарта ике метрдан да ким булмаган биеклектө булырга тиеш, яисө күрше жир кишөрлегеннөн бина, төзелеш, корылма, тоташ койма яки ике метрдан да ким булмаган куак белән аерылырга тиеш;

- Кешеләр йөри торган юлга кадәр 10 метр;
- Арткы юлга кадәр 20 метр;
- Гомуми ял итү, спорт, кешеләр күпләп жыела торган башка урыннар, шулай ук хайваннарның су эчү өчен кулланыла торган сулыкларга кадәр 100 метр;

10.4.10. Күчмә умартачылар бал жыю чыганакларында башка күчмә яки стационар умартачылык умартачылыктарынан шундый ераклыкта урнаштыралар, анда умарта гаиләләрен продуктив тоту, авыл хужалыгы үсемлекләрен һәм жимеш агачларын нәтижәле чистарту тәэмин ителә.

Бал жыю чыганакларына элек урнаштырылган умартачадан жәй юлында күчмә умарталарны урнаштыру рөхсәт ителми.

10.4.11. Гражданин һәм юридик затлар күчмә пасека урнаштырылганнан соң аның турында мәгълүмат бирергә һәм пасеканың ветеринария-санитария паспортын авыл җирлеге администрациясенә күрсәтергә тиеш.

10.5. Терлек һәм кош хужалары бурычлары

Терлек һәм кош хужалары бурычлы:

10.5.1. Мал-туар һәм кош-кортларны биологик үзенчәлекләренә туры китереп тоту, алар белән кешелекле мөгамәлә итү, күзәтчесез, ризык һәм су калдырмау, авырган очракта да ветеринария ярдәменә вакытында мөрәжәгать итмәү.

10.5.1.1. Терлек һәм кош-корт асрала торган биналарны, шулай ук тирә-юнь территориясен чиста тотарга.

10.5.1.2. Ветеринария табибына тикшерү, диагностик тикшеренүләр, куркынычсызлык прививкалары һәм дөвалау-профилактик эшкәртү өчен терлек һәм кош-кортны вакытында бирергә.

10.5.2. Африка дуңгыз чумасы таралуны кисәтү чараларын тормышка ашырганда хайван хужалары һәм терлекчелек продуктлары житештерүчеләренә бурычлары.

10.5.2.1. Африка дуңгыз чумасы таралуны кисәтү чараларын тормышка ашырганда хайван хужалары һәм терлекчелек продуктлары житештерүчеләре бурычлы:

1) дөүләт ветеринария күзәтчелеген гамәлгә ашырырга вәкаләтле затларга дөүләт ветеринария күзәтчелеген гамәлгә ашыру өчен алар карамагындагы хужалык биналарына, корылмаларына һәм корылмаларына тоткарлыксыз керү мөмкинлеген тәэмин итәргә;

2) Африка дуңгыз чумасын кисәтүне һәм терлекчелек продуктларының ветеринария-санитария ягыннан куркынычсызлыгын тәэмин итә торган хужалык һәм ветеринария чараларын гамәлгә ашыру, терлек азыгын саклау һәм терлекчелек продуктларын эшкәртү өчен терлекчелек биналарын һәм корылмаларын тиешле хәлдә тоту, терлекчелек калдыклары белән әйләнә-тирә мохитне пычратмаска;

3) ветеринария өлкәсендәге белгечләргә тикшерү өчен дуңгызлар таләбе буенча бирергә, күрсәтелгән белгечләргә кинәт очраклар яки дуңгызларның массакуләм авырулары, шулай ук аларның гадәти булмаган тәртибе турында хәбәр итәргә;

4) ветеринария өлкәсендә белгечләр килгәнче, авыруда шикләнелгән дуңгызларны изоляцияләү чаралары күрергә;

5) терлекләренә ташу һәм сую, эшкәртү, саклау һәм сату буенча ветеринария-санитария кагыйдәләрен үтәргә;

6) ветеринария өлкәсендәге белгечләрнең Африка дуңгыз чумасын профилактикалау буенча чаралар үткөрү турындагы күрсәтмәләрен үтәргә.

10.6. Йорт хайваннары хужаларының җаваплылыгы

(этләр, мәчеләр), терлекләр һәм кошлар

10.6.1. Әлеге кагыйдәләренә үтәмәгән өчен йорт хайваннары, этләр, мәчеләр, терлек һәм кош-корт хужалары гамәлдәге законнар нигезендә җавап тоталар, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Савруш авыл җирлеге

башкарма комитеты житәкчесе Административ хокук бозулар турында беркетмәләр төзөргә вәкаләтле, Савруш авыл җирлегенә башлығының 19.10.2014 ел, № 11 карары

10.6.2. Гражданның сәламәтлегенә китерелгән зыян яки этләр, мәчеләр, терлекләр һәм кош-кортлар милкенә китерелгән зыян суд карары нигезендә законда билгеләнгән тәртиптә кайтарыла.

11. Автотранспорт чараларын тоту һәм урнаштыру

11.1 тыела:

транспорт чараларын балалар майданчыкларында, газоннарда, бордюраларга, жәяүлеләр юлларына, Яшел үсентеләрле территорияләрдә, ел фасылына карамастан, башка урыннарда, автомобильләрнең узуына, жәяүлеләр узуына, территорияләргә жыештыруга, ашыгыч хезмәт автомашиналарын, башка махсус транспортны узуга каршылык тудыра;

йорт территориясә артында төрле комплектлы (төзек булмаган) транспорт чарасын сакларга, аны автомобильләрнең узуына, жәяүлеләр узуына, территориягә жыештыруга каршы торучы, Савруш авыл җирлегенә башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән тәртиптә эвакуацияләнергә тиешле транспорт чарасы дип танырга мөмкин.

12. Күмү урыннарын тоту

12.1. Зиратлар территориясендә килүчеләр жәмәгать тәртибен һәм тынлыкны сакларга тиеш.

12.2. Зират территориясендә килүчеләргә тыела:

- һәйкәлләрне, зират жиһазларын бозу, территориягә чүпләү;
- яшел үсентеләрне Сындырыгыз, чөчәкләр ертыгыз;
- эт йөртү, йорт хайваннарын көтү;
- утлар үрчетү, ком, балчык казу;
- велосипедларда, мопедларда, мотороллерларда, мотоциклларда йөрергә, керергә

инвалидлардан тыш, автомобиль транспортында зират территориясә;

- спиртлы эчемлекләр эчү.

13. Кагыйдәләрнең үтәлешен контрольдә тоту

12.1. Әлегә муниципаль кагыйдәләрнең үтәлешен Аксубай муниципаль районы Савруш авыл җирлегенә башкарма комитеты контрольдә тотат.

12.2. Эчке эшләр органнары;

12.3. Санитар-эпидемиологик күзәтчелек органнары;

12.4. Аксубай районы администрациясенә архитектура, шәһәр төзөлеш бөлгә;

12.5. Район торак пунктларын төзекләндерү һәм санитар тоту өлкәсендә билгеләнгән нормаларны һәм кагыйдәләрне үтәүне тәмин итүгә башка вәкаләтле органнар (вазыйфаи затлар);

12.6. Кагыйдәләрне бозуда гаеплеләр административ хокук бозулар турындагы законнар нигезендә административ җаваплылыкка тартыла.

12.7. Әлегә кагыйдәләрне бозган өчен юридик һәм физик затлар Россия Федерациясә законнары нигезендә дисциплинар, административ, гражданлык-хокукый җаваплылыкка ия.

12.8. Хокукка каршы гамәлләре яки активсызлыклары белән авыл жирлегенә зыян китергән юридик һәм физик затлар китерелгән зыянны капларга тиеш.

12.9. Күрсәтелгән срокта зыянны түләүдән баш тарткан очракта зыян суд тәртибендә түләтелә.

12.10. Административ җаваплылык чараларын куллану бозучыны гамәлдәге законнар нигезендә үзенә китерелгән матди зыянны каплау бурычыннан азат итми.